

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย เครื่องข่ายพัฒนาศึกษา 2) เพื่อศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เครื่องข่ายพัฒนาศึกษา อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสอบถามความคิดเห็นจากผู้ให้ข้อมูล จำนวน 140 คน การสนทนากลุ่ม จำนวน 14 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง และการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย จำนวน 7 คน ประกอบด้วย ตัวแทนผู้บริหาร 2 คน ตัวแทนครู 5 คน จากเครือข่ายพัฒนาศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายพัฒนาศึกษา แบบบันทึกการสนทนากลุ่มย่อย และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายพัฒนาศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายพัฒนาศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน และด้านการเลี้ยงดู
2. รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย ของเครือข่ายพัฒนาศึกษา อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ สามารถวิเคราะห์และนำเสนอเป็นแผนภาพรูปบ้าน มีส่วนประกอบอยู่ 2 ส่วน คือ ส่วนหลังคา แสดงถึงการดำเนินงานในรูปแบบเดียวกันของโรงเรียนในเครือข่ายพัฒนาศึกษา ทั้ง 7 โรงเรียน ส่วนตัวบ้าน แสดงถึง รูปแบบการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง 6 ด้าน

คือ ด้านการเลี้ยงดู ด้านการสื่อสาร ด้านอาสาศัมคร ด้านการเรียนรู้ ที่บ้าน ด้านการตัดสินใจ ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งชื่อกำกับรูปแบบที่ค้นพบ ว่าพัฒนา โมเดล (ParPat Model)

อภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายพัฒนาศึกษา อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. จากการศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายพัฒนาศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมที่อยู่ในระดับปานกลาง 3 ลำดับแรก ประกอบด้วย ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการเรียนรู้ที่บ้านและด้านการเลี้ยงดู สอดคล้องกับการให้ความหมายการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของ เกตุสุเดช กำแพงแก้ว (2546 : 18) หมายถึงการที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ กิจกรรมหรือโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาหรือการเรียนรู้ให้กับลูกหลานหรือเด็กในอุปการะของตนกับโรงเรียน ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ มณฑิยา พุ่มพันธ์ (2546 : บทคัดย่อ) ศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่ใช้การบ้านแบบมีส่วนร่วม พบว่า ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่ใช้การบ้านแบบมีส่วนร่วมมีระดับการปฏิบัติในบทบาทการมีส่วนร่วมหลังการทดลองอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการเลี้ยงดู สอดคล้องกับงานวิจัยของกรองกาญจน์ เชิญชिरากุล (2550) พบว่า ปัญหาอุปสรรคของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัย คือ ผู้ปกครองไม่มีเวลาเพียงพอในการอบรมเลี้ยงดู ไม่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน และได้รับข่าวสารจากทางโรงเรียนน้อย ควรเพิ่มวิธีในการสื่อสารที่หลากหลาย และส่งข่าวสารให้ผู้ปกครองรับทราบอย่างสม่ำเสมอ จัดให้มีการพบปะพูดคุยระหว่างผู้ปกครองกับครูประจำชั้น และควรจัดกิจกรรมในวันเสาร์และอาทิตย์ เพื่อให้ผู้ปกครองที่ทำงานประจำได้มีโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนมากขึ้น ผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัยในเครือข่ายพัฒนาศึกษา อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ เป็นกลุ่มชนเผ่าชาติพันธุ์ ซึ่งมีหลายเผ่าหลากหลายอาศัยอยู่ในเครือข่าย เช่น กะเหรี่ยง ม้ง ลีซอ อีกร้อ มีทัศนคติต่อเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาว่า เป็นหน้าที่หลักของโรงเรียน ไม่มีความจำเป็นที่ผู้ปกครองต้องเข้าไปแสดงความคิดเห็น เนื่องจากสังคมชนบทไม่มีการแข่งขันในเรื่องพัฒนาการของบุตรหลานมากเท่ากับสังคมในเมือง อีกทั้งผู้ปกครองส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการประกอบอาชีพทำการเกษตรเป็นหลัก จึงไม่มีเวลาว่างพอที่จะให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน รวมถึงสถานภาพทางเศรษฐกิจที่ไม่ดีเหมือนในสังคมเมือง นอกจากนี้สาเหตุอีกประการหนึ่ง น่าจะมาจากความไม่สะดวกในการเดินทาง

ระยะทางจากบ้านหรือที่ทำงานของผู้ปกครองอยู่ห่างไกลจากโรงเรียน การเดินทางยากลำบาก พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นดินทุรกันดาร ห่างไกลจากความเจริญ บางพื้นที่ไม่มีไฟฟ้า ประชากรเป็นชนเผ่าหลากหลายชาติพันธุ์ ทำให้การติดต่อสื่อสารกับทางโรงเรียนมีขีดจำกัดด้วยบริบทของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเขาวนุช ทานาม (2545) พบว่า ผู้ปกครองส่วนมากมีความต้องการในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัย อยู่ในระดับปานกลาง ในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และผู้ปกครองมีระดับการศึกษาและอาชีพต่างกัน มีความต้องการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยแตกต่างกัน

2. จากการศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายพัฒนาศึกษา อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ และได้รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยได้นำเสนอเป็นแผนภาพรูปบ้าน เนื่องจากบ้านและโรงเรียนมีบทบาทในการเลี้ยงดูอบรม สั่งสอนเด็ก โรงเรียนจึงเสมือนเป็นบ้านหลังที่สองของเด็ก ผู้วิจัยจึงนำเสนอเป็นแผนภาพรูปบ้าน บ้านนั้นมีส่วนประกอบอยู่ 2 ส่วน คือ ส่วนหลังคา ผู้วิจัยนำโรงเรียนในเครือข่ายพัฒนาศึกษา ทั้ง 7 โรงเรียนสร้างความร่วมมือกันโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ทั้งหมด 6 ด้าน คือ ด้านการเลี้ยงดู ด้านการสื่อสาร ด้านอาสาสมัคร ด้านการเรียนรู้ ที่บ้าน ด้านการตัดสินใจ ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน คือ พาร์พัตน์ โมเดล (ParPat Model) พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับ มากที่สุด อีกทั้ง ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา ต่างก็ให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย ที่มีครูเป็นผู้ริเริ่มดำเนินการในการทำกิจกรรม ครูเป็นผู้ให้ความรู้และนำศักยภาพของผู้ปกครองให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการตามรูปแบบและจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม สอดคล้องกับงานวิจัยของเจตน์สุตาทธานนท์ (2549) พบว่า แนวทางให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียนนั้น โรงเรียนจัดประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครูและผู้ปกครอง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง แต่งตั้งคณะกรรมการรับนโยบายการวางแผนงาน ติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ จัดเวทีเสวนา สร้างความตระหนัก โดยการประชาสัมพันธ์มากขึ้น จัดให้มีเครือข่ายพ่อแม่ ผู้ปกครอง สื่อสาร ประสานงานกันกับผู้ปกครองตามแนวดำเนินการอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง และสอดคล้องกับงานวิจัยของแวนควาลา (Vankawala, 1999:307) พบว่า อุปสรรคที่ขัดขวางการมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันของผู้ปกครองและโรงเรียนคือ พื้นฐานทางการศึกษาของผู้ปกครอง ซึ่งครูจะต้องใช้กลยุทธ์ในการทำงานร่วมกับครอบครัวของเด็ก เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวและโรงเรียนนอกจากนั้น รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายพัฒนาศึกษา อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ “พาร์พัตน์ โมเดล (ParPat Model)” มีประโยชน์ในด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก คือ สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กให้เป็นไปในทางที่ดี

เช่น เป็นคนกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก และสามารถสื่อสารได้เหมาะสมกับวัยเด็ก มีความสุขกับการเรียนรู้ที่มีพ่อแม่ ผู้ปกครองมาร่วมเป็นอาสาสมัคร มีการทำกิจกรรมร่วมกันกับผู้ปกครอง สอดคล้องกับงานวิจัยของครอว์ (Crowe, 2000) พบว่า การติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะส่งผลให้นักเรียนมีผลสำเร็จทางการเรียนรู้สูงมากขึ้น ทั้งทางด้านสติปัญญา ร่างกาย การแสดงออก เพิ่มศักยภาพด้านต่าง ๆ ของนักเรียน เช่น ด้านลดความก้าวร้าว ร่วมมือกับทางโรงเรียน เปิดโอกาสให้พ่อแม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการเรียนรู้ของลูก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

1. สถานศึกษา สามารถนำรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายพัฒนาศึกษา อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ “พาร์พัตน์ โมเดล (ParPat Model)” ไปใช้ โดยกำหนดเป็นกลยุทธ์การพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองตามความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน
2. ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา สร้างความตระหนักในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายพัฒนาศึกษา อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่
3. จัดประชุม อบรม ศึกษาดูงาน เพื่อให้ความรู้ในเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา
4. จัดทำเอกสารแนะนำโรงเรียน นโยบาย วิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ให้ผู้ปกครองทราบแนวทางการพัฒนาของสถานศึกษา เพื่อกระตุ้นการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาการใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายพัฒนาศึกษา อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ “พาร์พัตน์ โมเดล (ParPat Model)”
2. ศึกษาพัฒนาการเด็กปฐมวัยหลังการใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายพัฒนาศึกษา อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ “พาร์พัตน์ โมเดล (ParPat Model)”
3. ศึกษาและพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมผู้ปกครองให้มีความรู้ ความเข้าใจในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย